

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Юридичний факультет
Кафедра приватного права та соціального забезпечення

Робоча програма (силабус) освітнього компонента
ОК 5. СОЦІАЛЬНИЙ ВИМІР СТАЛОГО РОЗВИТКУ
(обов'язковий)

Реалізується в межах освітньої програми *Соціальне забезпечення*
за спеціальністю **232 Соціальне забезпечення**
на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти

Розробник: Володимир ДЕМЕНТОВ, кандидат наук з державного управління, доцент

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри приватного права та соціального забезпечення	протокол від <u>29.05.2026</u> р. № <u>18</u>	
	Завідувач кафедри <u></u> (підпис)	Вікторія СТРЕЛЬНИК (прізвище, ініціали)

Погоджено:

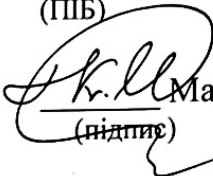
Гарант освітньої програми

(підпис)

Наталія ВОЛЧЕНКО

(ПІБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма

(підпис)

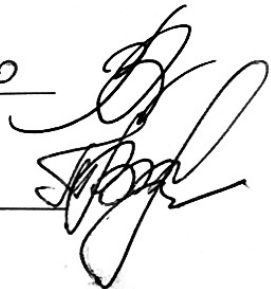
Марина КУЗНЕЦОВА

(ПІБ)

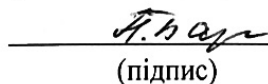
Рецензія на робочу програму (додається) надана:

(ПІБ)

(ПІБ)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

(підпис)

(29.09.26)
(ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: _____ 2026 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ				
1	Назва ОК	СОЦІАЛЬНИЙ ВИМІР СТАЛОГО РОЗВИТКУ		
2	Факультет/кафедра	Юридичний факультет, кафедра приватного права та соціального забезпечення		
3	Статус ОК	Обов'язковий		
4	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для	Освітньо-професійна програма «Соціальне забезпечення» за спеціальністю 232 Соціальне забезпечення		
5	ОК може бути запропонований для			
6	Рівень НРК	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень		
7	Семестр та тривалість вивчення	Денна форма навчання: 7 семестр, 14 тижнів Заочна форма навчання: 7 семестр, 2 тижні		
8	Кількість кредитів ЄКТС	5 кредитів ЄКТС		
9.1	Загальний обсяг годин для <u>денної</u> форми навчання та їх розподіл – 150 годин	Контактна робота(заняття)		
		Лекційні – 30 години	Практичні /семінарські - 30 годин	Лабораторні – 90 годин
9.2	Загальний обсяг годин для <u>заочної</u> форми навчання та їх розподіл – 150 годин	Контактна робота(заняття)		
		Лекційні – 8 години	Практичні /семінарські - 8 годин	Лабораторні – 134 годин
	Мова навчання	Державна (українська)		
	Викладач/Координатор освітнього компонента	Дементов Володимир Олександрович, кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри приватного права та соціального забезпечення / _____		
	Контактна інформація	v.dementov@snaeu.edu.ua		
	Загальний опис освітнього компонента	Дисципліна «Соціальний вимір сталого розвитку» дозволяє студентам набути ґрунтовних та систематизованих теоретичних знань про закономірності, принципи, механізми та умови забезпечення сталого (стійкого) розвитку суспільства на базі однієї зі складових сталого розвитку – соціального розвитку (який включає покращення якості життя, зменшення нерівності, забезпечення прав людини, здоров'я, освіти) у взаємозв'язку з двома іншими складовими сталого розвитку – економічним розвитком (включає ефективне використання ресурсів, економічне зростання без виснаження) та екологічним розвитком (включає збереження природного середовища, раціональне природокористування, захист біорізноманіття, протидія зміні клімату). Дисципліна «Соціальний вимір сталого розвитку» забезпечує формування у здобувачів вищої освіти здатності розв'язувати складні спеціалізовані завдання у сфері соціального забезпечення із розумінням засадничих принципів соціального виміру сталого розвитку, історією даної концепції, шляхами досягнення сталості як на рівні самоорганізації, так і на рівні управління складними соціально-економічними системами.		
	Мета освітнього компонента	Формування у здобувачів компетентностей, необхідних для розуміння та практичної реалізації принципів соціального виміру сталого розвитку як парадигми збалансованого прогресу суспільства, що забезпечує задоволення потреб нинішнього покоління без загрози для майбутніх поколінь через гармонізацію економічних, соціальних та екологічних цілей.		
	Передумови вивчення	Освітній компонент базується на таких курсах, як «Вступ до		

	ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	спеціальності та основи наукових досліджень», «Історія та теорія соціальної роботи», «Економічні основи соціального забезпечення», «Соціальна робота в громадах».
	Політика академічної доброчесності	Політика академічної доброчесності в Сумському національному аграрному університеті ґрунтується на базових цінностях і принципах чесності, відповідальності, справедливості, поваги, довіри, прозорості, персональної відповідальності та нетерпимості до порушень академічної доброчесності. Норми, що формують політику академічної доброчесності в СНАУ, закріплені у таких внутрішніх документах: Кодекс академічної етики та академічної доброчесності СНАУ (https://surli.cc/qusnwa); Положення про порядок перевірки академічних та наукових текстів на унікальність в СНАУ (https://surl.li/tjraux); Положення про використання штучного інтелекту у СНАУ (https://surl.li/zkvosb). Перевірка робіт на ознаки академічного плагиату здійснюється за допомогою систем StrikePlagiarism.com. Обов'язковій перевірці підлягають кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти, рукописи дисертацій, монографій, підручників, посібників та статей; інші роботи перевіряються вибірково. Використання ШІ допускається як допоміжного інструменту для пошуку, структурування, редагування, перекладу чи попереднього аналізу інформації. При цьому автор має зберігати особисте авторство, критично перевіряти згенерований зміст, не подавати результати роботи ШІ як власний науковий результат та зазначати факт його істотного використання. Недоброчесним вважається використання ШІ для повного чи часткового виконання завдань замість здобувача, генерації недостовірних джерел, фальсифікації даних, обходу перевірки на унікальність, а також подання згенерованих результатів як власних без належного розкриття. В університеті формується нульова толерантність до академічної недоброчесності. За порушення цих норм здобувачі освіти притягуються до відповідальності згідно із Законом України «Про академічну доброчесність», спеціальними законами у сфері освіти і науки та внутрішніми нормативними документами СНАУ.
	Посилання на курс у Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=6466
	Ключові слова	Сталий розвиток, соціальний вимір сталого розвитку, економічний вимір сталого розвитку, екологічний вимір сталого розвитку, метрика сталого розвитку, глобальні проблеми сталого розвитку, соціальна відповідальність,

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП) РН					Як оцінюється РНД?
	РН 2	РН 7	РН 9	РН 19	РН 20	
ДРН 1. Знати та інтерпретувати базові концепції, принципи та цілі сталого розвитку, зокрема Цілі сталого розвитку ООН (ЦСР), що стосуються подолання бідності, забезпечення гендерної рівності, зменшення нерівності та розбудови інклюзивного суспільства в контексті системи соціального забезпечення.	x	x				Проведення модульного контролю, тестування
ДРН 2. Аналізувати поточні соціальні процеси, демографічні тренди та соціальні ризики на локальному й глобальному рівнях через призму сталого розвитку, виявляючи їхній вплив на стабільність і фінансову спроможність державних і недержавних інститутів соціального захисту.	x				x	Проведення модульного контролю, тестування
ДРН 3. Розробляти, оцінювати та адаптувати проекти, програми та соціальні ініціативи, спрямовані на забезпечення соціальної справедливості, інклюзії та підтримки вразливих верств населення з урахуванням екологічних та економічних обмежень сталого розвитку.		x	x	x	x	Проведення модульного контролю, тестування
ДРН 4. Демонструвати відданість принципам професійної етики, соціальної відповідальності та прав людини при прийнятті рішень у сфері соціального забезпечення, сприяючи формуванню екологічної культури та соціальної згуртованості в громаді.		x	x	x	x	Проведення модульного контролю, тестування

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМОПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Денна/заочна форма навчання

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу				Рекомендова на література
	Аудиторна робота			Само стійна робота	
	Лк д/з	П.з д/з	Л аб . з.		
Тема 1. Передумови виникнення концепції і визначення поняття «сталий розвиток». 1. Виміри та складові сталого розвитку. 2. Роль людини в еволюціонуванні біосфери. 3. Визначення меж зростання. 4. Міжнародне співробітництво задля сталого розвитку. 5. Роль світових інституцій у впровадженні сталого розвитку як нової парадигми суспільного зростання.	2/2	2/2		6/9	О.д.: 1-10
Тема 2. Метрика сталого розвитку. 1. Проблеми вимірювання функціонування складних соціальних систем. 2. Вимірювання на основі базових макроекономічних показників: можливості та обмеження. 3. Пізнавальні обмеження ВВП. 4. Поняття індекс та індикатор. 5. Україна у глобальних індексах та індикаторах.	2/2	2/2		6/9	О.д.: 1-6
Тема 3. Джерела та якість даних для метрики сталого розвитку. 1. Поняття “інформація”, “дані”, “знання”. 2. Якість інформації. 3. Джерела даних для вимірювання сталості: державна статистика, відкриті дані, соціологічна інформації, публічна інформація, Big data.	2/-	2/-		6/9	О.д.: 1-6
Тема. 4. Нормативно-правове забезпечення сталого розвитку. 1. Основні документи світового співтовариства по сталому розвитку. 2. Нормативно-правове забезпечення сталого розвитку в Україні. 3. Проблеми нормативно-правового забезпечення сталого розвитку України	2/-	2/-		6/9	О.д.: 3,5,8,10
Тема 5. Соціальна політика у вимірі сталого розвитку 1. Соціальна політика та її типи. Інструменти соціальної політики. 2. Тенденції розвитку світової соціальної	2/-	2/-		6/9	О.д.: 4-8, 10

політики. 3. Моделі соціальної політики. 4. Роль міжнародних організацій у формуванні соціальної політики. 5. Вплив міжнародних організацій на формування соціальної політики України.					
Тема 6. Глобальні ризики та загрози. 1. Сутність та основні ознаки процесу глобалізації сучасного світового господарства. 2. Глобальні екологічні ризики на шляху до сталого розвитку. 3. Глобальні соціальні загрози людству. 4. Політичні конфлікти та глобальні політичні проблеми як чинник дестабілізації соціально-економічного розвитку. 5. Система глобальних ризиків та загроз за методологією Світового економічного форуму. Короткотермінові та довготермінові ризики. Методологія моделювання глобальних ризиків.	2/2	2/2		6/9	О.д.: 3, 6, 8
Тема 7. Проблеми бідності та нерівності. Виклики соціальної інклюзії. 1. Поняття соціальної сталості. 2. Взаємозв'язок проблем бідності та соціальної нерівності з глобальними екологічними та економічними кризами. 3. Бідність як соціальний феномен. Проблема бідності у цілях сталого розвитку. 4. Проблема нерівності у цілях сталого розвитку. Особливості вимірювання бідності та нерівності 5. Поняття соціальної інклюзії і соціального відторгнення. Причини соціального відторгнення.	2/2	2/2		6/9	О.д.: 2-7
Тема 8. Масова культура та суспільство споживання. 1. Споживання, надспоживання, споживацтво, консьюмеризм. Освіта для сталого розвитку. 2. Забезпечення переходу до раціональних моделей споживання і виробництва як ціль сталого розвитку. 3. Глобальні та національні завдання на шляху до сталого споживання.. 4. Правила відповідального споживання. 5. Феномен споживання в житті сучасної людини. Характеристика суспільства споживання. Сучасні теорії споживацтва.	2/-	2/-		6/9	О.д.: 3, 4, 6,9
Тема 9. Виклики та проблеми сталого керування ресурсами. 1. Поняття багатооборотної економіки. Перехід до оборотної економіки. 2. Парадигма «від колиски до колиски». Приклади реалізування парадигми «від колиски до колиски. 3. Вуглецева, безвуглецева економіка,	2/-	2/-		6/8	О.д.: 2, 5, 8, 10

біоекономіка. 4. Глобальні екологічні кризи як наслідок науково-технічного прогресу. 5. Проблема сировинного прокляття. Виклики диверсифікації економіки. Основні тренди та перспективи розвитку біоекономіки.					
Тема 10. Економічна діяльність підприємств в умовах сталого розвитку 1. Реалізація принципів концепції сталого розвитку в діяльності підприємства. 2. Сучасні аспекти сталого розвитку підприємств. 3. Фактори, які впливають на сталий розвиток підприємств. 4. Методи управління сталим розвитком підприємств. 5. Фінансово-економічні проблеми забезпечення сталого розвитку підприємств України. Прогнозування сталого розвитку підприємств.	2/-	2/-		6/9	О.д.: 4, 8-10
Тема 11. Інституціональний розвиток сфери поводження з відходами та вторинного ресурсокористування в Україні на шляху євроінтеграції 1. Ідентифікація безпекових факторів й ендегенних ризиків, пов'язаних з відходами. 2. Особливості поводження з відходами. 3. Стратегічні напрями фінансового забезпечення поводження з відходами. 4. Ідеологія і методологія адаптації законодавства України у сфері охорони довкілля та поводження з відходами до норм Європейського Союзу. 5. Методологія і практика вартісних оцінок імплементації директив ЄС у сфері поводження з відходами.	2/-	2/-		6/9	О.д.: 6-10
Тема 12. Соціальна відповідальність як передумова забезпечення сталого розвитку суспільства 1. Поняття соціальної відповідальності: історія, суть та принципи. 2. Моделі соціальної відповідальності. 3. Форми та види соціальної відповідальності. 4. Суб'єкти соціальної відповідальності. Соціальна відповідальність бізнесу як фактор забезпечення сталого розвитку суспільства. Корпоративна соціальна відповідальність. 5. Державно-приватне партнерство у забезпеченні соціальної відповідальності.	2/-	2/-		6/9	О.д.: 1-4, 7-9
Тема 13. Управління задля сталого розвитку. 1. Соціально-відповідальна держава. 2. Еволюція концепції Good governance як засадничої концепції сучасного управління	2/-	2/-		6/9	О.д.: 3,4, 9

державою на засадах сталого розвитку. 3. 12 принципів доброго демократичного урядування на місцевому рівні. 4. Прозорість та підзвітність як імперативи належного урядування. 5. Корупція як загроза сталому розвитку держави.					
Тема 14. Сталість та соціальні дилеми: виклики досягнення компромісу на шляху до сталого розвитку. 1. Соціальні дилеми та соціальний компроміс. 2. Базові поняття теорії ігор: соціальні взаємодії та соціальні дилеми. 3. Соціальні дилеми та способи їх вирішення. 4. Діалектика кооперативного та індивідуального вибору. 5. Проблеми користування спільним благом.	2/-	2/-		6/9	О.д.: 2-5, 8
Тема 15. Стратегічні напрями формування моделі сталого розвитку України та її регіонів 1. Конструктивно-ключові критерії мультирівневої діагностики соціально-економічного потенціалу сталого розвитку. 2. Методологічні засади формування організаційно-економічного механізму управління соціально-економічним потенціалом сталого розвитку регіонів. 3. Способи та алгоритми розробки регіональних та місцевих економічних стратегій сталого розвитку з урахуванням методології ЄС. 4. Паспортизація національної економіки як методологічна передумова нарощення соціально-економічного потенціалу регіону.	2/-	2/-		6/9	О.д.: 4, 7, 9, 10
Всього	30/8	30/8		90/134	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Денна/заочна форма навчання

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Кіл-ть годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кіл-ть годин
ДРН 1. Знати та інтерпретувати базові концепції, принципи та цілі сталого розвитку, зокрема Цілі сталого розвитку ООН (ЦСР), що стосуються подолання бідності, забезпечення гендерної рівності, зменшення нерівності та розбудови інклюзивного суспільства в контексті системи соціального забезпечення.	- проведення лекційних та практичних занять з мультимедійними презентаціями до кожної з тем; - робота в групах, обговорення на заняттях дискусійних питань, виконання практичних завдань.	15/4	- опрацювання незнайомих (нових) термінів та складання власного термінологічного словника; - додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - підготовка практичних завдань	15/32
ДРН 2. Аналізувати поточні соціальні процеси, демографічні тренди та соціальні ризики на локальному й глобальному рівнях через призму сталого розвитку, виявляючи їхній вплив на стабільність і фінансову спроможність державних і недержавних інститутів соціального захисту.	- проведення лекційних та практичних занять з мультимедійними презентаціями до кожної з тем; - робота в групах, обговорення на заняттях дискусійних питань, виконання практичних завдань.	15/4	- Додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - підготовка до доповідей-презентацій щодо виконаних практичних завдань; - проходження тренувального тестування за кожною з тем.	25/34
ДРН 3. Розробляти, оцінювати та адаптувати проекти, програми та соціальні ініціативи, спрямовані на забезпечення соціальної справедливості, інклюзії та підтримки вразливих верств населення з урахуванням екологічних та економічних обмежень сталого розвитку.	- проведення лекційних та практичних занять з мультимедійними презентаціями до кожної з тем; - робота в групах, обговорення на заняттях дискусійних питань, виконання практичних завдань.	15/4	- аналіз міжнародної та вітчизняної нормативно-правової бази; - підготовка до доповідей-презентацій щодо виконаних практичних завдань; - проходження тренувального тестування за кожною з тем.	25/34
ДРН 4. Демонструвати відданість принципам професійної етики,	- проведення лекційних та практичних занять з мультимедійними	15/4	- аналіз міжнародної та вітчизняної нормативно-правової бази;	25/34

соціальної відповідальності та прав людини при прийнятті рішень у сфері соціального забезпечення, сприяючи формуванню екологічної культури та соціальної згуртованості в громаді.	презентаціями до кожної з тем; - робота в групах, обговорення на заняттях дискусійних питань, виконання практичних завдань.		- підготовка до доповідей-презентацій щодо виконаних практичних завдань; - проходження тренувального тестування за кожною з тем.	
Всього годин		60/16		90/134

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

Денна форма навчання

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1	Модуль 1 (теми 1-7)	50 балів/50%	До 7 тижня
1.1	Доповіді-презентації виконаних практичних завдань	20 балів /20 %	щотижня
1.2	Підготовка мультимедійної презентації та виступ-інформування	10 балів /10 %	До 7 тижня
1.3	Тестування	20 балів/20%	До 7 тижня
2	Модуль 2 (теми 8-15)	50 балів/50%	До 14 тижня
2.1	Доповіді-презентації виконаних практичних завдань	20 балів /20%	щотижня
2.2	Підготовка мультимедійної презентації та виступ-інформування	10 балів /10%	До 14 тижня
2.3	Підсумкове тестування	20 балів/20%	За розкладом

Заочна форма навчання

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1	Модуль 1 (теми 1-2)	50 балів/50%	До 7 тижня
1.1	Доповіді-презентації виконаних практичних завдань	20 балів /20 %	щотижня
1.2	Підготовка мультимедійної презентації та виступ-інформування	10 балів /10 %	До 7 тижня
1.3	Тестування	20 балів/20%	До 7 тижня
2	Модуль 2 (теми 3-4)	50 балів/50%	До 14 тижня
2.1	Доповіді-презентації виконаних практичних завдань	20 балів /20%	щотижня
2.2	Підготовка мультимедійної презентації та виступ-інформування	10 балів /10%	До 14 тижня
2.3	Підсумкове тестування	20 балів/20%	За розкладом

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Модуль 1	<i><35 балів</i>	<i>35-40</i>	<i>41-44 балів</i>	<i>45-50 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
1.1. Доповіді-презентації виконаних практичних завдань	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
	<i><14 балів</i>	<i>14-15</i>	<i>16-19 балів</i>	<i>20 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
1.2 Підготовка мультимедійної презентації та виступ-інформування	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
	<i><3 балів</i>	<i>3-4</i>	<i>5-9 балів</i>	<i>10 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано,

		відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання		креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
1.3 Тестування	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
	<i><10 балів</i>	<i>10-14</i>	<i>15-19 балів</i>	<i>20 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
Модуль 2	<i><35 балів</i>	<i>35-40</i>	<i>41-44 балів</i>	<i>45-50 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
1.1. Доповіді-презентації виконаних практичних завдань	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
	<i><14 балів</i>	<i>14-15</i>	<i>16-19 балів</i>	<i>20 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
1.2 Підготовка мультимедійної презентації та виступ-інформування	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
	<i><3 балів</i>	<i>3-4</i>	<i>5-9 балів</i>	<i>10 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
1.3 Підсумкове тестування	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
	<i><10 балів</i>	<i>10-14</i>	<i>15-19 балів</i>	<i>20 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми

5.2. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
	Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над практичними роботами протягом занять	Протягом всього семестру
	Проходження тестування з модульного контролю зі зворотнім зв'язком з викладачем	Відповідно до графіку навчального процесу
	Усний зворотний зв'язок від викладача під час підготовки мультимедійної презентації та виступу-інформування	До 14 тижня

Шкала оцінювання, що діє в Сумському національному аграрному університеті

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики, кваліфікаційної роботи	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
75-81		
69-74	задовільно	
60-68		
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

Основні джерела

Підручники, посібники

1. Антонюк Л. Л., Кулага І. В. Сталий розвиток та глобальне лідерство. Київ: КНЕУ, 2022. 248 с.
2. Еколого-економічна оптимізація виробництва. Сталий розвиток: теорія, практика [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. спеціальності 122 «Комп'ютерні науки» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: Н.В. Караєва. – Електронні текстові дані (1 файл: 9,69 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. – 96 с. – <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/62844>
3. Економічний вимір сталого розвитку. Методичні рекомендації до проведення практичних занять [Електронний ресурс] : навч. посібник для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, спеціальності 051 «Економіка» [Електронний ресурс] / С. В. Войтко, І. П. Гайдуцький, А. Д. Кухарук, Н. Є. Скоробогатова ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл: 1.98 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. – 51 с. – <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/57309>
4. Основи інженерії та технології сталого розвитку. Конспект лекцій [Електронний ресурс] : навчальний посібник для здобувачів ступеня магістра усіх спеціальностей / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: Б. М. Комариста, В. І. Бендюг. – Електронні текстові дані (1 файл: 12,71 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. – 346 с. – <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/57847>
5. Сталий інноваційний розвиток. Вебзастосунок ArcGIS Online [Електронний ресурс] : навч. посіб. для здобувачів ступеня магістра / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: В. В. Путренко, І. М. Джигирей. – Електронні текстові дані (1 файл: 1,63 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. – 44 с. – <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/47700>
6. Сталий інноваційний розвиток. Аналіз, моделювання і прогнозування розвитку суспільства. Візуалізація показників сталого розвитку [Електронний ресурс] : навч. посіб. для здобувачів ступеня магістра / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад. І. М. Джигирей. – Електронні текстові дані (1 файл: 1,15 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. – 28 с. – <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/47699>
7. Сталий розвиток : підручник / за ред. Л. Г. Мельника та Ю. М. Дерев'янка. Суми: Університетська книга, 2026. 332 с. ISBN 978-617-521-148-9
8. Ткаченко О. М. Соціальна сфера в координатах Цілей сталого розвитку. Харків: Право, 2024. 280 с.
9. Управлінські інструменти забезпечення сталого розвитку [Електронний ресурс] : навчальний посібник для здобувачів ступеня магістра спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» та спеціальності 081 «Право» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад. А. М. Іщенко, О. А. Акімова. – Електронні текстові дані (1 файл: 1,86 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. – 103 с. – <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/47948>
10. Шевчук В. Я. Глобалізація і сталий розвиток. Київ: Вища школа, 2022. 304 с.

Інші джерела

Нормативно-правові акти та міжнародні документи

1. Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН від 25 вересня 2015 року № 70/1.
2. Указ Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» від 30 вересня 2019 року № 722/2019.
3. Закон України «Про соціальні послуги» від 17 січня 2019 року № 2671-VIII (зі змінами).
4. Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» від 20 жовтня 2014 року № 1706-VII (зі змінами).
5. Європейська соціальна хартія (оновлена). Ратифікована Законом України від 14 вересня 2006 року № 137-V.
6. Паризька угода (Міжнародний кліматичний документ). Ратифікована Законом України від 14 липня 2016 року № 1469-VIII.
7. Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю. Ратифікована Законом України від 16 грудня 2009 року № 1767-VI.

Електронні та інтернет-ресурси

1. Офіційний сайт ООН в Україні (Розділ «Цілі сталого розвитку»): ukraine.un.org
2. Портал Державної служби статистики України (Моніторинг ЦСР): ukrstat.gov.ua
3. Міністерство соціальної політики України: msp.gov.ua
4. Програма розвитку ООН (UNDP) в Україні: undp.org/ukraine
5. Національна платформа ЦСР в Україні: sdg.org.ua
6. Електронний архів Інституту демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАНУ: idss.org.ua
7. Міжнародна організація праці (МОП) - Статистична база даних: ilostat.ilo.org

Додаткові джерела

1. Виганяйло С.М., Дементов В. О. Управління проектами сталого розвитку громад: аспекти розробки багатофакторної математичної моделі. Наукові перспективи. Київ, 2025. № 7(61) С. 483-492. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-7\(61\)-483-492](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-7(61)-483-492)
2. Дементов В.О. Психологічні аспекти ефективної комунікації в управлінні як передумова динамічного відновлення та сталого розвитку в умовах воєнного та повоєнного часу. Молодіжна наука: інновації та глобальні виклики // Збірник тез за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених – Полтава: НУПІ імені Юрія Кондратюка, 2024. с. 95-96.
3. Дементов В. О., Виганяйло С.М. Ефективний проектний менеджмент влади: передумови відновлення та розвитку країни у воєнний час та у повоєнній перспективі. Наукові перспективи. Київ, 2025. № 6(60) С. 99-110. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-6\(60\)-99-110%20](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-6(60)-99-110%20) (Index Copernicus International (IC)).
4. Дементов В. О. Ефективні комунікації в сфері публічного управління: виклики та нові можливості для економічної безпеки країни. Наукові перспективи. Київ, 2026. № 5(71) С. 372-384. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2026-5\(71\)](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2026-5(71)) (Index Copernicus International (IC)).
5. Лук'янихіна, О. А., Дементов В.О., Лук'янихін, В. О., Кинебас Н.О. Гендерні і соціальні складові інклюзивної економіки в умовах війни. Національні інтереси України: науково-практичний журнал. 2026. № 6(23) С. 1673-1686. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1793-6\(23\)](https://doi.org/10.52058/3041-1793-6(23))
6. Дементов В.О. Гендерний підхід у публічному управлінні та адмініструванні: виклики воєнного часу та передумови ефективного відновлення. Abstracts of XXIII International Scientific and Practical Conference. Sofia, Bulgaria. Pp. 184-188. URL: <https://eu-conf.com/en/events/improvement-of-all-branches-of-science-digitalization-challenges-interdisciplinary-integration/>
7. 14. Дементов В.О. Громадський контроль в умовах війни в Україні: нові запити правового регулювання та захисту прав і свобод людини і громадянина. Proceedings of the XXIII International Scientific and Practical Conference. Sofia, Bulgaria. 2026. Pp. 233-238. URL: <https://isg-konf.com/digital-transformation-modern-technologies-for-people-and-education/>
8. Лук'янихіна О. А., Дементов В.О., Кобко Р. Соціальна політика як основа добробуту населення країни. Наше право №3, 2023. С.209-213. DOI <https://doi.org/10.32782/NP.2023.3.31>
9. Лібанова Е. М. Бідність українського населення: методологія, комплексна оцінка та шляхи подолання. Київ: Інститут демографії, 2022. 350 с.
10. Лук'янихіна О. А., Дементов В. О., Парфентій Л. А. Антикризисні інструменти відновлення та розвитку громад у воєнний і повоєнний час. Бізнес Інформ. 2023. №11. С. 61–69. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-11-61-69>
11. Минович Т. А. Екологічні права громадян як складова сталого розвитку. Одеса: Гельветика, 2023. 176 с.
12. Опанасюк В.В., Оніщенко М.Л., Дементов В.О. Політика безбар'єрного середовища в Україні: від правового забезпечення до впровадження. Правова наука і державотворення в Україні у контексті інтеграційних процесів : зб. матеріалів XVI Міжнародної науково-практичної конференції «Правова наука і державотворення в Україні у контексті інтеграційних процесів» (22 травня 2025 року, м. Суми, Сумська філія ХНУВС). СФ ХНУВС, 2025. С. 462-464.
13. Ревенко О.В., Дементов В.О. Інтеграція напрямів цифрової трансформації бізнесу в контексті розвитку людського капіталу. Правова наука і державотворення в Україні у контексті інтеграційних процесів : зб. матеріалів XVI Міжнародної науково-практичної конференції «Правова наука і державотворення в Україні у контексті інтеграційних процесів» (22 травня 2025 року, м. Суми, Сумська філія ХНУВС). СФ ХНУВС, 2025. С. 409-413.